

ERDÉLYI MAGYAROK

Feladós szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délut. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 258 sz.

Szombat

1933 Szeptember 16

2

Minden úgy kezdődik, mint 1914-ben

Létrejön az orosz-francia szövetség?

A szeptember 18-án kezdődő leszerelési konferencián az angolok magukévá teszik a francia javaslatot. -- A francia diplomácia orosz-francia antant létrehozásán fáradozik. -- Herriot ellen tüntettek a párisi diákok

Németországot teljesen körülzárják

A világháború befejezése óta nem volt nagyobb jelentőségű esemény a német külpolitikában, mint az orosz-francia barátkozás. A fantasztikus híresztelések igazának bizonyultak és nem sokára, még a leszerelési konferencia előtt létrejön az orosz-francia entente. Nem kell erre azt mondani, hogy lehetetlenség. Ha a demokratikus Franciaország barátkozhatott az abszolútisztikus cári birodalommal, akkor ugyanez a Franciaország nyugodtan barátkozhat a kommunisták szociális államaival. Igen, kétségtelen, hogy ez a szerződés érdekes és különleges, de ugyanakkor rendkívüli jelentőségű is, mert teljessé teszi Németország körülzárását

Németországot körülzárják

Páris, szeptember 14.
Hétfőn, szeptember 18-án kezdődik meg Párisban a leszerelési konferencia őszi ülésének előkészítésére összehívott értekezlet. Az értekezlet középpontjában a fegyverkezések nemzetközi elenőrzésére vonatkozó francia javaslat fog állni, amely máris nagy mértékben foglalkoztatja a nemzetközi diplomáciát.

Közvetlenül a francia javaslat hírének kipattanása után a német sajtó valóságos dührohamban tört ki a francia elgondolás ellen, melyben Franciaország Németország bekerítésére irányuló törekvéseinek újabb megnyilatkozását látták.

Az első időben a francia javaslat nem találkozott az amerikai és az angol sajtó helyeslésével sem. Időközben a francia, amerikai és angol kormány között megindult tárgyalások azonban ebben az irányban változást hoztak és úgy látszik, hogy a két angol állam teljes egészében magáévá fogja tenni a francia javaslatot. A francia, angol és amerikai kormány között megindult tárgyalásokba most már az olasz kormányt is belevonták, hiszen Róma hozzájárulása nélkül keresztülvihetetlen a francia javaslat.

MIERT MARAD TAVOL SIR JOHN SIMON

Páris, szeptember 14.
Francia beavatott körökben szinte biztosra veszik Anglia teljes támogatását. Ezzel szemben londoni politikai körökben élénk kommentálják azt a körülményt, hogy Angliát a szeptember 18-án kezdődő párisi előkészítő leszerelési értekezleten csak Eden helyettes külügyi államtitkár képviseli és nem Sir John Simon külügyminiszter, mint eredetileg tervezték. Sir John Simonnak a párisi konferenciáról való távolmaradása annál inkább feltűnést keltő, miután a francia és az angol sajtó nem tudták eléggé hangsúlyozni a párisi értekezlet nagy jelentőségét és így annál kirívóbbnak kell látszania,

hogy azokról az angol külügyminiszter távolmarad.

A hivatalos indokolás szerint Sir John Simon távolmaradásán ak nincsenek ilyen politikai jelentőségű okai. Van-e valóban politikai jelentősége Sir John Simon távolmaradásának, azt ebben a pillanatban nem lehet tudni. Bár nagyon könnyen lehetséges, hogy ennek a valóba bizonyos demonstratív jellege va Olaszország megnyugtására, a-

nélkül, hogy ezzel az angol kormány a párisi értekezlet fontosságát akarná lekicsinyelni.

FRANCIA—OROSZ ANTANT KESZÜ

Mialatt folynak a leszerelési konferencia előkészületei, a francia diplomácia óriási akciót kezdett. Ennek az akciónak, amelynek mostmég csupán előkészületei bontakoznak ki, szinte beláthatatlan következményei lehetnek az európai politikában.

Ez az akció pdeig nem más, mint az orosz-francia katonai szövetség előkészítése. Ismertese az az évszázados baráti szálak, melyek Franciaországot és Oroszországot mindig összekötötték. A francia politikának, különösen a háború előtti évtizedekben valósággal hagyománya volt az orosz barátság.

A bolsevista uralom eltérítette orientációjától, de Herriot utja, Pierre Cot miniszter repülése mind azt mutatja, hogy éled a két állam barátsága.

Tüntettek Herriot ellen Párisban

Páris, szeptember 14.
Herriot volt francia miniszterelnök moszkvai utjáról szerdán délután érkezett Párisba. A pályaudvaron küldöttség élén Chaumpey helyettes miniszterelnök üdvözölte. A jobboldali ifjuság, mely többségben volt képviselve, fenyegető magatartást tanúsított. Ugy, hogy Herriot jobbnak láttanem szólni ki Párisban, hanem egyenesen a Déli pályaudvarra hajtatott, hogy Lyonba utazzék.

Amit már régen vártunk

Japánban katonai diktatura

Londonból jelentik: Tusziso japán miniszterelnök lemondott. Utódját a moszkvai japán nagykövetség nevezte ki. A Times értesülése szerint a japán belpolitikai helyzet rendkívül súlyos és a katonai diktatura kikiáltása küszöbön áll.

Lemond az angol külügyminiszter?

London, szeptemb. 14.
Normann Dawisnek, a leszerelési értekezlet amerikai megbízottjának londoni tanácskozásai előreláthatóan Sir John Simon angol külügyminiszter bukását okozzák. Simon a szeptember 18-án kezdődő párisi leszerelési tanácskozáson már nem vesz részt. Általános az a vélemény, hogy a külügyminiszter és MacDonald miniszterelnök között nincs

egyetértés.

Simon ugyanis nyíltan támadja Németországot és MacDonaldot is ily irányú állásfoglalásra ösztönzi. MacDonald viszont attól fél, hogy ez a nyílt németellenesség erősen felbuzgatja a franciákat Párisban. A leszerelés kérdésében pedig Anglia nem óhajtja Franciaország minden kívánságát támogatni.

Ej uchnyem

Ej uchnyem

Nem olyan világrengető eset. Egyszerű, szürke kis esemény, amiről most írok, de éppen elég ahhoz, hogy megremegjen mindenki, aki embernek tartja magát — a téglák.

Az őszi reggel hajnali napsugara beárnyozta a téglagyárat. A kemence olyan volt, mintha kívül is égne. A sok égetésre városártéglát átszította a piros napsugár. Eladt az élet mindenütt, itt is. Apró emberek mozogtak itt is, ott is a telepen. Emitt asztal körül formálták a gyurt földet és apró deszkaformába kényszerítették a sárga agyagot. Amott targoncázzák már a száradt téglát. Odanézek. Két ember viszi külön erre a célra épített targoncán a száraz földtéglát a kemencékbe. Az egyik ember tolja, a másik húzza. Amelyik tolja, — nagy ember. Aki húzza — kicsi. Afféle gyerkőc. Alig, hogy kinőtt a földből. Odamegyek közelebb. Csak ugyan gyermek. Még csak nem is gyerkőc. Lehet úgy 9 éves. Aki a targoncát tolja, a gyermek apja. A gyerek arcan, alakban teljesen az apjára ütött.

Nézem a két mozgó, dolgozó embert, de különösen a kisebbiket. Vékony drót van a targonca orrába akasztva egyik véggel. A másik vége a gyerek vállára a melléig ér. A gyerek nekidülve húz. És nekem eszembe jutnak azok a hajósok, akik vastag kötélnek kifeszültek inakkal vontatják a hajókat. Szinte hallom is, ahogy éneklük:

— Ej uchnyem, ej uchnyem....

Pedig érzem, hogy hallucinálok. Tudom, hogy nem a volgai hajósokat látom, de ezt a pöttömnyi gyereket, amelyik szó nélkül húzza a téglás targoncát egészen a kemence torkáig, ahol némán kiakasztja a drót végét a targoncáról és bandukol vissza a másik targoncáért. És ez így mehet látástól-vakulásig.

Ahogy valóban meg is tudom, hogy így megy itt az élet. A gyerektől tudom meg, aki lehajtott fővel indul vissza a platzra, ahol a nyerstéglák sorakoznak fel.

— Meddig dolgoztok? — adom fel neki a kérdést?

A gyerek rámnéz. Bizalmatlan tekintete végigsiklik rajtam, le a cipőmig, aztán vissza a kalapomig, majd a szemembe kapcsolódik és ott megáll.

— Hogy meddig dolgozunk? — feleli. Tavasztól késő ősziig.

Ezt úgy mondja, mint egy nagy. Azzal elfordul és megy a targoncához, amelyiket már megraktak ismét nyerstéglával. Szó nélkül beleakasztotta a drótot. Aztán várt. Amíg megérkezett az apja. S aztán?...

Ismét nyikorgott a targonca és nekidülve a vékony drótnak húzta. Mint arra Keletre a hajósok. Akik éneklük:

— Ej uchnyem... ej uchnyem.

S a kis gyermek ismét húzza a targoncát. Kemény lépésekkel nekifeszültek inakkal.

És én is szinte érzem, a kis gyermek lábdobbanásának szomorú ütemét. Vagy talán a szívem ver sebesebben. Lehet, hogy igen, lehet, hogy nem. Magam sem tudom. Csupán azt érzem, hogy az arcom lángborul és az agyam megfeszül és én arra gondolok, hogy hol vannak a különböző jámbor és hivalkodni szerető egyesületek hű és szerepelni vágyó vezetői? Miért engedik meg, hogy gyermek már 9 éves korban látástól-vakulásig húzza az igát? Miért engedik? Hol van a társadalom szíve? Van-e egyáltalában szív? És az állam miért engedi meg, hogy apró emberkéik így keressenek kenyeret?

Kérdések, amelyekre nincs válasz, csupán lassan, tompán, távolról hallom:

— Ej uchnyem... ej uchnyem.

Sortüz a sztrájkoló munkásokra

A boszniai faüzemeknél sztrájkoló munkásokra sortüzet adtak a csendőrök

Belgrádból jelentik: A boszniai-Pnaznik községben levő faipari üzemnél 500 munkás sztrájkba lépett. Csendőrséget rendeltek ki a helyszínre. Szerda este a csendőrség és a

sztrájkolóknak között az összeütközés olyan súlyossá vált, hogy a csendőrök fegyverüket voltak kénytelenek használni. A harcok során három sztrájkoló munkás súlyosan megsebesült.

200 munkást zárt ki a temesvári Gyapjuipar Rt.

Temesvár, szept. 14.

A temesvári Gyapjuipar Rt. szövő osztályán sztrájk tört ki, amelyben 200 munkás vesz részt. A sztrájkot az az elkéskedés robbantotta ki, amely a munkásság körében a Bedeaux-rendszer bevezetése és az ismételt bérredukciók kövekeztében uralkodik. Az igazgatóság előtt munkásküldöttség jelent

meg a bérredukcióra vonatkozó intézkedés visszavonásáig égett, de a vezetés ragaszkodott a bérredukcióhoz, mire a munkások beszüntették a munkát. Tegnap reggel a 200 munkás megjelent a gyárnál, azonban rendőrszolgálat és zárt kapuk fogadták őket. Az igazgatóság a többi osztályokból rendelt munkásokat a szövőosztályra.

Az Oceánt igen, de a szárazföldet nem

Kényszerleszállást végzett a két világrekorder óceánrepülő

Párisból jelentik: Codos és Rossi a világhírű francia óceánrepülők, akik nemrégiben javították meg a távolsági repülés világrekordját, tegnap repülőgépjükön elindultak Moszkva felé, hogy csatlakozzanak Pierre Cot francia légügyi miniszter repülőre

jához. A két pilóta ugyanazzal a géppel indult, amellyel a Newyork—Beirouth közti utat megtették. A rossz idő miatt azonban tegnap csak Strassburgig mehettek és kénytelenek voltak leszállni a strassburgi repülőtéren. Utjukat valószínűleg ma folytatják.

Súlyos büntetést kaptak a petrozsényi betegségélyző sikkasztói

Rettegnyt 2 és fél évre Rudert egy évre és tíz hónapra ítélték

Déva, szeptemb. 14.

A dévai törvényszéken most ítélték a petrozsényi betegségélyző pénztár sikkasztói felett. A tárgyalás során igazolást nyert, hogy két tisztviselő Rettegny és Ruder, bűntársaik segítségével több, mint 160 ezer lejt sikkasztottak. A törvényszék Haibich Ferenc volt igazgatót hat havi börtönre és

három évi hivatalvesztésre, Rettegnyt két és fél évre, Rudert egy évre és tíz hónapra, Kerezo Kálmánt hét hónapra, Szász Józsefet és feleségét valamint Kolossy Zsuzsannát egy-egy havi börtönre ítélte. Minthogy Haibich igazgató büntetése a vizsgálati fogsággal letelt, szabálábba helyezték. A vád és védelem felebbeztek.

Hajószerecsétlenség a Dunán

Két hajó Braila mellett összeütközött, negyven utas a vízbeült

Bukarestből jelentik: Braila kikötője előtt, a nyílt Dunán borzalmas hajószerecsétlenség történt. Tegnap délelőtt a „Cetatea Alba” nevű személyszállító gőzös összeütközött az „M. 4” nevű cseh motoros hajóval. Az összeütközés óriási erővel történt és a személyszállító gőzös szinte percek alatt elsüllyedt.

Az utasok fejvesztetten menekültek a mentőcsónakokba, míg sokan a Duna habjai közé vetették magukat.

Az összeütközés természetesen a cseh motorost is megrongálta és a cseh hajó legénysége annyira el volt foglalva a hajó körüli dolgokkal, hogy a mentésre gondolni sem tudtak. A gőzös utasai kétségbeesetten igyekeztek a csónakokba, de a hely kevés volt és így sokan nem fértek be. Két mentőcsónak a partra jutott, de még hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani, hány halálos áldozata van a szerecsétlenségnek.

Bukarestből jelentik: A brailai hajószerecsétlenség vizsgálatánál megállapítást nyert, hogy az elsüllyedt gőzös kormányosa

a hibás, mert rosszul lancozott. Amikor a sebesen haladó cseh motoros kapitánya észrevette a közelgő katasztrófát, már késő volt és semmit sem lehetett csinálni. A román hajó percek alatt elsüllyedt, de a cseh motoros csak szivattyúzást árán tudott felszínre maradni. A halottak száma egyes jelentések szerint — huszonöt, de híre kelt annak is, hogy negyven ember pusztult el a hullámokban.

Felmentették Aradi Viktort

Jasiból jelentik: Aradi Viktor hírlapíró, akit a Solomon-Varzaru féle kémkedési ügyben súlyosan elítéltek, felebbezése folytán a járó hadbíróság, több napi tárgyalás után felmentette a kommunista üzemek és kémkedés vádjai alól. Aradi Viktort azonnal szabadiabrahelyezték.

Százezrekkel csapta be a postát egy kidobott temesvári postatisztviselő

Szatmáron elfogta a rendőrség. — Elfogása pillanatában megmérgezte magát, de gyomormosással megszabadították a lenyelt szublimáttól

Szatmár, szeptember 13.

A szatmári postának a rendőrséggel karöltve olyan veszedelmes szélhámost sikerült leleplezni, aki évek óta üzött bűnös manipulációival százezrekig károsította meg a postakincseért.

Az elfogott postacsaló trükkje az volt, hogy egy postafőtiszt segítségével hamis pénzesutalványokat küldött különböző álcímek alatt a postahivatalokhoz, ahol aztán megjelent és hamis okmányok segítségével felvette a pénzeket, amelyeket természetesen soha nem adott postára.

„POST RESTANTE” ÉS A MAGAS CIVIL UR

Hétfőn délután a szatmári főpostán megjelent egy magas, 40 év körüli ur, aki aziránt érdeklődött, hogy érkezett-e Markovics Sándor utazó „Poste restante” címre Herkulesfürdőről 28.000 lej.

A postán már vártak erre az „urimberre”, mert a jelzett utalványok már megérkeztek, sőt a posta vezetősége akkor már azt is tudta, hogy itt nagyszabású csalás készül. A postán ugyanis az a rendszer, hogy minden feladóállomást ahonnan 5000 lejnél magasabb összegről kiállított postautalvány érkezik, táviratilag megkérdezzék, hogy a pénzesutalványon szereplő összeget tényleg feladták-e.

Herkulesfürdőről pedig az válasz érkezett, hogy onnan a fenti címre Szatmárra senki nem küldött a napokban ekkora összeget.

KEREKET OLD A CSALÓ

A kezelő tisztviselő felelőtlenség nélkül leavazálta a titkári hivatalnak hogy a várt „vendég” megérkezett. Onnan továbbították az üzenetet a postafőnökhöz, aki azonban csak hült helyét találta a csalónak. Ez ugyanis megneszelte, hogy baj van és kereket oldott.

Mikor ugyanis kérdésére nem kapott határozott feleletet, hanem ehelyett azt mondják neki, hogy nem tudják biztosan, jött-e pénze, mivel a postakocsi küldeményét még nem vette át a hivatal, műfelháborodást színlelve, kiabálni kezdett, hogy őt ne tartsák ott, mert fontos dolga van a városban és mondják meg kereken, megjött-e a pénze, vagy nem.

Egy észrevétlen pillanatban pedig kicsont a helységből.

HAJSZA AZ AUTÓ UTÁN

A posta személyzete azonnal jelentette az esetet a rendőrségnek. Detektívek raja futott szét a város minden tája felé, majd megkérdezték az autótaxiktól, hogy nem-e vitt valamelyikük egy idegen utast. Így derült ki, hogy a St. M. 401 rendszámú taxi egy magános utassal Nagykároly felé kerekedett.

Eltemették dr Szilágyi Lajos zilahi törvényszéki bírót

Zilah, szeptember 14.

Zilahon meghalt dr. Szilágyi Lajos törvényszéki bírót. Az elhunytat a városban nagyon szerették, mert működése mindenkor közmegegyezésre szolgált. Nem ragaszkodott mereven a paragrafusokhoz, hanem mindig tekintettel vette az emberi szempontokat is. Ítéleteiben mindig tárgyilagos volt, azok nemcsak a peres felek, de feletteseik megelégedésével is találkoztak. A város osztályában részvéte kísérté utolsó útjára.

A rendőrség azonnal telefonált Nagykárolyba az ottani rendőrséghez, ahonnan azt válaszolták, hogy a keresett autótaxi éppen a rendőrség előtt áll, de nem ül benne senki. A soffortól megtudta a rendőrség, hogy utasa egy kis sétára ment a városba. Nagykároly piacán rá is akadtak a postacsalóra.

Amikor a szökevény látta, hogy nincs

menekülés, hirtelen zsebéhez kapott, valami port rántott ki onnan és lenyelte.

Abban a pillanatban olyan rosszul lett, hogy a rendőröknek kellett felfogniuk hogy, nehogy elessen. Mivel nyilvánvaló volt — hogy megmérgezte magát, azonnal kórházba szállították, ahol gyomormosással megszabadították a lenyelt szublimát pasztillától.

A kétnevű postaellenőr

A postacsalót nyomban áthozták Szatmárra, ahol a rendőrség megkezdte kihallgatását. Kiderült, hogy leleplezett postacsaló Mazareanu Vasle temesvári postaellenőrrel azonos, akit a múlt hónap végén a posta különféle szabálytalanságok miatt felfüggesztett állásáról.

Kihallgatása alkalmával nem is tagadta bűnösségét és beismerte, hogy Nagyváradon, Temesváron és Blkarestben követett el hasonló postacsalást, mint amilyeneken most Szatmáron rajtavesztett. Megmotozásakor több hamis pénzesutalványt, valamint különböző nevekre kiállított személyazonossági

igazolványokat találtak, amelyekkel leendő csalásait akarta lebonyolítani. Találtak még nála 30.000 lej készpénzt, amit szintén önös úton szerzett.

Azt is megtudta a rendőrség, hogy Mazareanut négy évvel ezelőtt is felfüggesztették, de a posta később ismét visszavette szolgálatába.

Bár a nyomozás még csak a kezdetén tart, az máris bizonyos, hogy a szatmári rendőrség olyan országos szélhámost tett árthatatlanná, akiről a különböző bűncselekmények tömege fog kiderülni.

Az „uri” befőrők megjárták

Öt, három és két évi fogságot kaptak a bankszolgá merénylői

Kolozsvár, szept. 14.

A kolozsvári törvényszék szerdán hozott ítéletet a Nemzeti Bankban történt emlékezetes márciusi rablótámadás ügyében. Ismeretes ugyanis, hogy két jókinézésű ember megtámadott egy bankszolgát és a kezéből kikapták az ötvenezer lej tartalmazó aktatáskát és menekülni próbáltak. A menekülés nem sikerült és a kétt ámadót, név-

szerint Georgescu Alexandrut és Dumitrescu mariont, még asnap, míg másnap a harmadik tettest Stefanescu Jont is elfogták. A törvényszék igen hamar meghozta ítéletét, az ügyben és Dumitrescu Mariont 5 évre, Gavrilascut 3 évre és Stefanescut 2 évi fogságra ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a védő felmentésért feleltek az ítélet ellen.

Szilárd a tengeri ára

Helyenkint 30 ezer lej vagonja

Bukarest, szeptemb. 14.

A földművelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentések szerint a tengeri árban jelentős szilárdulás észlelhető. Egyes helyeken a tengeri ára vagononként elérte a 30.000 lejt.

Az alföldi részeken a tengeri termés mennyiségileg és minőségileg is kielégítő, a hegyvidékeken azonban a kedvezőtlen idő-

járás következtében a szem nem tud beérni és így ezeken a helyeken tengeriáránnyal kell számolni.

Erdélyben és Kolozsváron szintén szilárd a tengeri ára, amelyet a kolozsvári tőzsde a legutóbbi tőzsdenapon vagononként 25 ezer lejjel jegyeztek. Szakmai körökben a tengeri árának további szilárdulására számítanak.

Tíz évi börtönre ítélte a hadbíróóság a dési hadnagy gyilkosának tettestársát

Kolozsvár, szept. 14.

Még július 13-áról 14-re virradó éjszaka történt, hogy Bolha Ioan szakaszvezető s Chioreanu Emanuel 16 éves zenésztanuló megölték Désen. Andreescu Joan gyalogos hadnagyot. Dolha szakaszvezető még a gyilkosságot követő napon öngyilkosságot követett el és meghalt így a hadbíróóság előtt egyedül Chiorean Emanuel felelt a börtönbe tartásért.

Egész délelőtt tartó tárgyalások, tanácskérő és szembesítések után két órákor vonul vissza a bíróság ítélethozatalra, hosszas tanácskozás után hirdetik ki határozatukat, amely szerint Chiorean Emanuel bűnösnek találták előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságban, valamint őrhelyének elhagyásában és ezért 10 évi börtönre ítélik.

KÉT LEÁNY HARCA

Regény az életből
50

— Mikor még kint laktunk a farmon, akkor a papám mindig őkét disznókat. Ugy bírt papá? En láttam és nagyon totszett.

— Az ilyen kölykök szeretik nézni a disznóölést magyarázta az ember.

— A hölgyet pisztollyal lötték meg — folytatta a gyerek — de a nyakát nem vágta el, nem!...

Bementünk a házba. Poirot egyenesen a nappali szobába ment, melynek ablakai nyitva voltak s aztán csöngöztet. A csöngöztetés megjelent Ellen, csinos fekete ruhájában. Láttunkra nem arult el meglepetést.

Poirot megmagyarázta, hogy Miss Buck ley engedelmével vagyunk itt és kutatást rendezünk.

— Jól van uram.

— A rendőrség bevégezte a munkáját?

— Igen, azt mondták, hogy már minirent láttak, amit akartak. Kora reggel óta a kertben voltak. Nem tudom, hogy találtak-e valamit.

— Nagyon meglepődött a múlt éjjeli, amikor meghallotta, hogy Miss Buckleyt agyonlőtték?

— Igen uram, nagyon. Miss Maggie kedves fiatal hölgy volt. Nem tudtam elképzelni, hogyan lehetett valaki olyan gonosz, hogy bántassa.

— Ha más valakit ért volna a baj, akkor nem lett volna ennyire meglepve, mi?

— Nem tudom, hogy mire tetszik gondolni, uram.

— Mikor a múlt éjjel beléptem a házba — szóltam meg most én is — mindjárt azt kérdezte, hogy baj történt valakivel? Számított valami ilyesmire?

Az asszony megráta a fejét és halkán mondta:

— Az urak ezt ugye nem értenék meg.

— Igen, igen — mondta Poirot — én megértem. Akármilyen fantasztikus is, mit mondani fog, meg fogom érteni.

Az asszony kételkedve nézett rá, aztán úgy látszott, mégis megbízott barátomban.

— Tudja uram, — mondta — ez nem jó ház.

Meglepődtem, nem vártam ilyen ostobaságot. Poirot azonban nem találta különösnek ezt a megjegyzést.

— Ugy érti, hogy ez öreg ház?

— Igen, uram, nem jó ház.

— Már régóta van itt?

— Hat év óta, uram. De, mint leány is voltam itt szolgálatban. Még az öreg Sir Nicholas idejében, de akkor is ugyanígy volt minden.

Poirot figyelmesen nézett rá.

— Az öreg házakban — mondta — néha olyan ördögi minden.

— Ha az — kapott rajta Ellen móhón — ördögi! Gonosz gondolatok és gonosz tettek is. Olyan ez, mint a penész-szag a házban, nem lehet tőle szabadulni, benne van a levegőben. Mindig tudtam, hogy egy napon valami rossz fog történni ebben a házban.

— Nos, igazán lett.

— Sajnos, uram — kószott az asszony — De azt nem gondolta, hogy Miss Maggieval fog baj történni? — firtatta Poirot aztán.

— Nem, igazán nem, uram. Őt senki se gyűlölte.

Ugy rémített nekem, hogy ezekben a házakban van a rejtély kulcsa. Azt vártam, hogy Poirot meg fogja ragadni ezt a fonalat meglepetésünkre egészen más tárgyra tért most át.

— Hallotta a lövéseket?

— Nem tudtam megmondani a tűzijáték miatt. Nagyon erős volt a puffogás — Nem volt odakint nézni a tűzijátékot?

— Nem, az ebéd utáni tisztogatást végeztem a házban.

(Folyt. köv.)

SPORT

Kartellbe léptek az aradi egyesületek

Arad, szept. 14.

Arad labdarugó csapatai, azok, amelyek nem az emzeti bajnokságban, hanem a kerületben játsznk, elhatározták, hogy közösen rendezik azután mérkőzési s így próbálják ellensúlyozni a nemzeti bajnoki meccsek konkurenciáját. Ugyanis az a helyzet, hogy mi

kor nemzeti bajnoki mérkőzés van Aradon a Gloria CFR pályán, a többi csapatok pályáiról teljesen elmarad a közönség. Az aradi kis egyesületek megállapodtak abban, hogy ezután minden alkerületi mérkőzést az AAC pályáján rendeznek meg közös rezsi-ben.

Perry legyőzte Crawfordot

az amerikai tenniszbajnokság döntőjében

Newyork, zeptember 14.

Az amerikai tenniszbajnokság férfi egyes döntőjét amerikaiak nélkül bonyolították le. Az Egyesült Államok tenniszsportja a wimbledoni kudarc és a Dawis Cupben szenvedett vereség után odahaza is vesztett. A bajnokság utolsó két amerikai résztvevője az elődöntőben vereséget szenvedett. Perry 6:3, 6:2, 6:2 arányban verte Stoeffent, Crawford pedig 7:5, 6:4, 6:3-ra nyert Shield ellen. Ilymódon egy angol és egy ausztráliai került a döntőben. Hatalmas küzdelem volt, amelyet Perry nyert meg 6:3, 11:13, 4:6, s 6:0, 6:1 arányban. Az ausztráliainak tehát nem sikerült a nagy bravur, — tenniszben a legnagyobb — a francia bajnokság és a wimbledoni győzelem után, Amerikában a bajnokság megszerzése.

Nagyszabásu, országos tenniszverseny Zilahon

Zilah, szeptember 14.

Szeptember 15, 16 és 17-én nagyszabásu tenniszversenyt tartanak Zilahon. A versenyeken Kolozsvár, Nagyvárad, Nagybánya, Szatmár, és Nagykároly legjobb tenniszesei is részt vesznek és így érthető az a hatalmas

érdeklődés, mely a verseny iránt már is megnyilvánul.

Vasárnap este a Transilvania kávéház összes termeiben bált rendeznek, amely alkalommal kerülnek kiosztásra a tennisz-verseny díja is.

Csak a III. Ker. Fc. játszik vasárnap Nagyvaradon

Nagyvárad, szeptember 14.

A kolozsvári Universitatea, melynek a Nemzeti vasárnap le volt kötve, közbenjőte akadályok miatt, lemondta a fekete-fehérek szereplését és így a szombatira tervezett Nemzeti-NAC mérkőzés sem jön létre. Ugyanis miután a Nemzeti nem megy Kolozsvárra vasárnapra, szombatra nem volt érdemes nekik csak azért az egy meccsért lejönni.

A NAC vezetősége végeredményében örül a helyzet ilyen módon való megváltoztatásának, mert így legalább a csapat fitt kondícióban áll sorompóba vasárnap délután a kerületek ellen.

Igy tehát a NAC vezetősége egész erejét a vasárnapi mérkőzés minél sikeresebben való megrendezéseért veti latba. Elképzelhető, az a nagy érdeklődés, amely a zöld-fehérek szereplését vasárnap kísérni fogja, na figyelembe vesszük, hogy a NAC csapata immár hat hete nem szerepelt Váradon és a közönség már éhes arra, hogy kedvenc fiait a zöld gyepen lássa és még hozzá olyan ellenfél ellen küzdeni, mint amilyen a vasárnapi lesz a III. kerület.

A budapesti III. kerületről a várad közönségnek nem kell bővebben referálni. Várad sportszakértő yublikuma tisztában van ennek a csapatnak a képességeivel. Elégia annyit emlitünk meg, hogy az az Attila, amely többszöri szereplésével Váradon ki tudta érdemelni a kényes igényű közönség csodálatát, vasárnap késyitlen volt megajolni a III. Kerület nagyobb tudása előtt. Ha a III. Kerület már ismert képességeihez

hozzátesszük azt is, hogy ez az együttes túl van fűtve attól az ambiciótól, hogy a két év előtt elszenvedett 6:2 vereségért revansot vegyen a NAC-tól, elképzelhető, hogy olyan futballcsatának leszünk a szemtanúi, amilyenre még a várad pályán öreg futballrókák sem emlékeznek, — mert hiszen a NAC sem hagyja magát és a III. Kerület sem enged az előbb már ismertetett ambiciójából.

A mérkőzés pontbtt 5 órakor fog megkezdődni. A kora sötétség beállta miatt egy perccel sem későbbben.

Abszolút olcsó helyárak lesznek forgalomban úgy, hogy módjában lesz mindenkinek a mérkőzésen résztvenni.

A valószínű nagy érdeklődésre való tekintettel számozott helyek lesznek, miért is érdemes a közönségnek jegyszükségletet elővételben beszerezni. Elővételi helyek:

Groza cukorkaüzlet, Corso cukorkaüzlet és Popper-Sport. é

Kolozsvári olvasóink részére fiókkidóhivatalunk Calea Regele Ferdinand 63. díjmentesen elkészít mindennemű kérvényt és utbaigazitással szolgál minden közérdekű ügyben.

20 lapfej,

1—20 sorszámmal értékes nyereményhez juttatja az Erdélyi Magyarság olvasóit

Maniu Averescu fuzió készül?

„Mihalache nem parasztpárti — mondta Lupu — hanem reakciós Gyulafehérvárra viszik tömegeiket a maniuisták

Bukarestből jelentik: Mihalache restabilizációs beszédével kapcsolatban a Dimineata munkatársa felkereste Lupu drt, aki mint ismeretes, három éve harcol már a restabilizációért, lévén a programjának sarkalatos pontja. Lupu nagy meglepetéssel vette tudomásul a történeteket és mint mondja: „a nemzeti parasztpárt nagy elégtételt szolgáltatott neki, olyan elégtételt, amire nem is számított.”

— Amikor elhagytam a nemzeti parasztpártot — folytatta Lupu — volt barátaim azt mondták reám: pártvezér vagyok párt nélkül. Ma a parlamentben hatalmas pártom van. Ha a nemzeti parasztpártot nézem, négy vezére van: Maniu, Vaida, Mihalache és Madgearu. De hol a párt? Nyugodtan állíthatom, miután a nemzeti parasztpárt sorban átvette programjait, hogy én vezetem az ellenzékben a kormányt is.

— Eltekintve azonban a tréfától, a nemzeti parasztpárt kormányzása óta eltért programjától. A politikai becsület pedig tiltakozik az ilyen változás ellen és azt kívánja, hogy a nemzeti parasztpárt meggyőződjön arról, hogy tévedett, ha lemondott eddigi programjáról és kisajátította az enyemét, melyért három éve harcolok, úgy jelenjek meg ezzel az új programmal az ország színe előtt és az ország nyilatkozzék arról.

— Megengedhetetlen azonban, hogy egy párt egyetlen éjszaka elfogadja azokat az eszméket, melyek ellen még előző napon harcolt.

Ezek után Lupu rosszalást fejezi ki amiatt, hogy Mihalache jobbratolódott.

— Mihalache ma a legszélsőbb fascizmust képviseli. Nem parasztpárti mentalitású többé, hanem kifejezetten reakciós — fejezte be nyilatkozatát Lupu.

MANIU SZEMREHANYASA

Bukarest, szeptemb. 14.

A Dimineata közli Maniu nyilatkozatát, amit Dan Sever előtt tett, aki tudvalevőleg azzal az zándékkal kereste fel, hogy kibékítse Vaidával.

— Elidegenítették tőlem a pártot — mondotta Dánnak Maniu, — elvették a barátaimat, be akarták mocskolni becsülete-

Szeptember 21-én tárgyalják a Reichstag felgyújtóinak perét

Berlinből jelentik. Szeptember 21-én a jövő hét csütörtökén kezdik meg tárgyalni a birodalmi törvényszék negyedik tanácsa előtt a Reichstag felgyújtásával vádolt egyének bűnperét. A bűnügynek öt vádlottja van, akik közül Torgler Ernő egyedül német állampolgár, a többi vádlottak Van der Lübbe holland kommunista, Dimitru bolgár író, Popov szófiai egyetemi hallgató és Tasanu.

A főtárgyalást megelőzőleg 500 tanút hallgattak ki és a főtárgyaláson 200 beidézt tanu kihallgatására kerül a sor.

Időjárás

Nyugat felől hűsölködések, élénkebb szél sok helyen eső

met és most e lakarjatók venni az eszméimet is, a gondolataimat is. Én megmaradok Badacsonyban az én eszméimmel.

A KORMÁNY KITART A STABILIZÁCIÓ MELLETT

Calimanestiben csütörtök délután minisztertanács volt, melyen a kormány összes tagjai részt vettek. A minisztertanács a Hotelul Statului nevű szalodában volt, és délelőtt

11 órakor kezdődött meg. Madgearu számolt be a külföldi hitelezőkkel folytatott tárgyalásokról, majd kijelentette, hogy a lej stabilizációja mellett kitart. A legutóbbi helyeselte ezt az álláspontot. A legutóbbi napok eseményeit illetően, a miniszterek elhatározták, hogy megvédik a kormány presztizsét. Ami a jövőt illeti a minisztertanács optimista volt és megállapították, hogy a kormány helyzete szilárd.

Averescu Maniuval tárgyal?

Bukarestből jelentik: Averescu marsall Turnu Severinből Bukarestbe érkezett. Mióta Averescu hazatért külföldről, ez az első útja Bukarestbe. Egy újságíró kérdést intézett Avereskuhoz a nemzeti parasztpárt belső válságáról, a marsall azonban nem nyilatkozott. Ellenőrizhetetlen hírek szerint,

Averescu a közeljövőben Maniuval kezd tárgyalásokat.

Október 1-én életbelép a népszövetségi egyezmény. A kormány ezzel kapcsolatban kérni fogja a népszövetségi szakértők kinevezését.

Fel Gyulafehérvárra! — mondják Maniu hívei

Bukarest, szeptemb. 14.

Az „Adeverul” értesítése szerint Maniu Gyula hívei Gyulafehérváron demonstráló nagygyűlést tartanak. A nagygyűlésen felvonultatják az erdélyi maniuista paraszttömegeket. Eddig még nincs pontosabban megállapítva a nagygyűlés dátuma, de valószínűleg még ebben a hónapban megtartják.

Brassóban letartóztattak több diákot, akik Boila röpiratát akarták szétszórni a falvakban

Brassóból jelentik. A brassói rendőrség több diákot tartóztatott le, akiknél sok ezer Boila-féle röpiratot találtak. A röpiratokat főleg a falvakban akarták széjjelszórni. A röpiratokat elkobozták.

A La Manchetól — az Oceánig

Bleriot aranykupát adott Balbónak

Róma, szeptember 14.

Bleriot a La Manche csatorna első átrepülője Rómába érkezett, ahol felkereste Balbo marsallt. Bleriot a francia kormány megbízásából értékes aranykupát nyújtott át Balbónak, valamint annak a repülőgépnél egy darabját, amellyel Bleriot annak idején

a La Manche csatornát átrepülte. Balbo meghatott hangon moniott köszönetet a kiöntetésért, egyben pedig elismerését fejezte ki Bleriot akkori nagyszerű teljesítményéért, mellyel megnyitotta a repülés hatalmas aranyu fejlődési korszakát.

A nyomor drámáiból

Anyja és leánya együtt ugrottak a kiiba

Csernovic, szeptember 14.

Csernovic Colocucia nevű külvárosában borzalmas kettős öngyilkosság játszódott le a kibírhatatlan nyomor miatt.

Piftorian Eudochia 39 éves asszony 12 éves Veronika nevű leányával a legnagyobb nélkülözések közepette élt már évek óta. Tegnap azután elhatározták, hogy véget vetnek életüknek. Hosszasan imádkoztak, majd egymást átölelve iszonyu sikoltással beugrottak az udvaron levő kutba.

A szomszédok hallván a rémes sikoltást odasiáltak és kimentették a két öngyilkost, akik esés közben rendkívül súlyos külső és belső sérüléseket szenvedtek. Beszállították

őket a kórházba, ahol pár órai kintlás után mindketen meghaltak.

Leesett a gyümölcsfáról

Sulyos szerencsétlenség történt tegnap délután az aradi uton. Csara Ilés 8 éves kisgyermek felmászott az udvarokon levő diófára, hogy diót szedjen. Az egyik gyöngye ág letört és a kisfiu lezuhant a magas tőről. A szerencsétlenül járt gyermek a fejére esett és tüdőtan terült el a földön. A kivonult mentők be szállították a biharmegyei kórházba.

Külön meglepetés olvasóinknak

Tegnap megindított legújabb tombolajátékunk ismét számos új hívet gyűjtött olvasóink táborába. Sokan csatlakoznak hozzánk mert napi 1 lejért 6 oldalos jó ujságot kapnak, a mi mellett értékes tombolajátékban is résztvehetnek.

Felhívjuk ezenkívül olvasóink figyelmét arra is, hogy mindazok, akik mostantól az év végéig rendszeres napi vásárlóink és ezt az év hátralévő három tombola jegyével igazolják,

az év végén valamennyien külön értékes és maradandó becsü meglepetésben fognak részesülni.

Mindenki gyűjtse tehát ezután a lapfejeket

és őrizze meg a következő három tombola kiadandó jegyeit, mert ezek ellenében értékes meglepetéshez jut. Külön, amely nem egyetlen esély folytán, hanem kivétel nélkül mindenki megkapja.

A lejárt tombola lapfejeit már tömegesen hozzák be helybeli olvasóink. Megindultak a vidéki lapfejküldemények is. Kérjük vidéki olvasóinkat, hogy mindenütt a bizományos útján küldjék be a lapfejeket, ne költsenek külön postára. Kiadóhivatalunk a bizományosok útján küldi meg mindenkinek a tombola jegyét, amelyet 2 lej költség ellenében megkapnak olvasóink.

Fajnemelési törvényt szék Bajorországban

Csak egészséges apáknak és anyáknak lehet gyerekük

München, szeptemb. 14. A jövő esztendő január elsején kezdik meg Bajorországban az eugenetikai törvényt szék működését. Feladatuk az lesz, hogy mindazon személyek terméketlenítését elhatározzák, akiknél az orvosi tudomány tapasztalatai alapján vlószínű, hogy gyerme-

keik súlyos testi avagy szellemi öröklött hibában, illetve betegségben fognak szenvedni. A bíróságok minden eléjük terjesztett javaslat ügyében dönteni hivatottak. A bajor igazságügyminiszterium az eugenetikai bíróságok felállításának előkészületeivel máris elkészült.

Gyilkolt — öngyilkos lett mert ki akarták lakoltatni

Bécs, szeptemb. 14. Megdöbbentő családi tragédia történt Bécsben. Neubauer Károly iparos segéd, aki már hosszú idő óta munkanélkül állott, ma agyonlőtte hugát és kedvesét, majd pedig

önmaga ellen fordította a fegyvert. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy Neubauert ki akarták lakoltatni s ezért követte el tettét.

A magyar külpolitika új fordulat előtt

A magyar külügyminiszter Párisba érkezett

Páris, szept. 14. A Petit Parisien a magyar külügyminiszter látogatásával kapcsolatban megjegyzi, hogy az a római és bécsi ut után előrelátható volt. Hozzáteszi még, hogy a kisanthant külügyminiszterei körében kinos feltűnést váltott ki Kánya Kálmán párisi látogatása. A "Paris Midi" az első oldalon foglal-

zik Kánya Kálmán párisi látogatásával s azt írja, hogy a látogatások a szeptember 22-én Színájában kezdődő kisanthant konferenciája adott aktualitást, amit megelőzőleg a magyar külügyminiszter szükségesnek tartotta érintkezésbe lépni a francia kormány körökkel.

Ha a dinnye tök

A váradi piacon összeverekedtek a kofák a rendőrrel

Egy dinnye miatt csaknem az egész gyümölcs piac a rendőrségre került

Tegnap délelőtt parázs botrány színhelye volt a Nagypiac-tér egyik dinnyésbódéja. A botrány odáig fajult, hogy végül csaknem az összes piaci árusok belekeveredtek.

Dr Dumitreanu főorvos szolgálja dinnyét ársárolt Neagoiu dinnyeárusnál. A dinnyét feltekelték, a vevő azonban nem tartotta megfelelőnek és követelte, hogy cseréljék ki. A dinnyeárus erre nem volt hajlandó, parázs ve-

rekedés támadt, amibe később a többi kofa és Popa Dumitrie közrendőr is beleavatkozott. A kofák állítása szerint a rendőr gummitölgével ütölte őket, de a fúrge gyümölcsárusnók nem maradtak adósok és oly szabályszerűen véresre karmolták a rendőrt, mint annak a rendje. Végül a segítségül jött rendőrök a verekedés összes résztvevőit bekísérték a rendőrségre. Botrányokozásért indult eljárás.

Három röpiratterjesztő ifjumunkást tartóztattak le Nagyváradon

Nagyvárad, szept. 14. A nagyvárad állambiztonsági hivatal már hetek óta nyomoz, hogy elfogja a legutóbbi hetek kommunista röpiratterjesztőit. Tegnap aztán a detektívek letartóztattak két ifjumunkást, kiknél izgatónak tartalmu röpiratot találtak. A két ifjumunkást, Perl Dávidot és Rotstein Izidort kihallgatták. A kora délutáni órákban a detektívek letartóztatták Reich Béla nevű ifjumunkást.

Kérje mindenütt a GOLF borotva-pengót!

az acélipar legelőkeltebb alkotása!
és öröme lesz a borotválkozásban.
Minden szaküzletben kapható!

— Szombaton este 9 órai kezdettel tartja Marcell Jonescu táncanár, a fiatalság hallatlan öröme, első nagy műsoros, reggelig tartó táncestélyét, mely alkalommal a minden bizonnal nagyszámban megjelenő ifjuságot az eddig létezett kedvezményben részesíti. Mindazok, akik a szombat esti szentációsnak ígérkező estélyen résztvesznek, minden díjazás nélkül elsajátíthatják a legújabb táncokat, valamint a világvárosokban nagy népszerűségnek örvendő táncot, a „La Knie“-t. Tehát aki a szombat esti táncestélyen résztvesz, az attól eltekintve, hogy új táncokat tanul, de az est végén egy felejtethetetlen, kellemes estély emlékével távozik el a Jonescu tánciskolából. Jól akar mulatni okvetlen ott legyen. Jelszó: Jól mulatni csak Jonescunál lehet.

RADIOMŰSOR

SZOMBAT
BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána: gramofon. 10: 1. Időszéri anyag. 2: Az egészséges ruházkodás. (Felolvasás). Közben: gramofon. 12.05: Hegedű, ének zongorakísérettel. 1.30: Az államrendőrségi zenekar. 4: Meseóra. 5: A modern pentaton tréningje. Előadás. 5.30: Bura Sándor és cigányzenekara Radics Lajos tárogatószámával. 6.30: Mit üzen a rádió. 7: Gramofon. 8.05: Operet előadás a Studióból. Gyurkovics fiuk. Utána körülbelül: 10.20: Időjelzés, időjárásjelentés hírek, löversenyeredmények. Majd: Horváth Rezső és cigányzenekara.

APRO HIRDETÉSEK

KIADÓ üzlethelyiség korcsma berendezéssel együtt. Fugyivásárhely, Lázár Pál.

MOLNAR segédet felvesz azonnali beépésre a Tamaseui (Paptamási) malom.

SZEPIRODALMI könyveket, esetleg egész könyvtárat veszünk. Cim a kiadóban. MINDENES főzőnőt éves bizonyítvány. nyal azonnal felveszek. Uri ucca 24. II. em. 12 szám.

NŐIKALAP tolldiszek készítésében jartas hölgyek, foglalkoztatás céljából adják le címüket a lap kiadóhivatalában.

TANULÓFIUK felvétetnek. Szántó Redőnygyár, Str. Marasesti 8.

KIFUTÓ fiu felvétetik. Kapucinus ucca 20, cukrász.

UJSÁGÁRUS fiut felvesz fizetéssel Prop ujságbódé, Szent László-tér és Mező Mihály ucca sarok.

Vennék 2 drb használt de jó állapotban levő külső kerékpár gummit. Ajánlatot árral a kiadóba kérek.

MEGVÉTELRE keresek egy löerős hibatlan motort. Cimét a kiadóba kérek.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA